కొళ్ళిడుచ్చుకుంటూ వచ్చి మూడురోడ్ల జంక్షనులో నిలబడ్డాడు అప్పలరాజు. తప్పిపోయిన పిల్లాడిలా మూడురోడ్ల వంకా చూసేడు...

ఒక్క క్షణం వెనక్కు తిరిగి తనువచ్చిన రోడ్డువంక చూసేడు. ఎప్పుడో పాతికేళ్ల క్రితం ఏ పొలిటికల్ లీడరో ఆ వీధిలోని ఓట్లన్నీ తనకు పడాలని వేసినట్టుగా ఉందా రోడ్డు. ఆ తర్వాత అలాంటి అవసరం రానట్టుగా వుంది. ఎల్లప్పుడూ అలాంటి ఏమాండు మాకువస్తే బాగుండునని గోతులు పడ్డ రోడ్డువంక దీనంగా చూస్తున్నట్టుగా ఉన్నాయి రోడ్డు కిరుప్రక్కలా వున్నఇళ్ళు. పెంకులు రాలి పోతున్న కప్పు, పెచ్చులూడి పోతున్న గోడలూ, గడియలు పడని తలుపులూ, చెదపట్టేసిన దూలాలూ—వీటిలో ఏ ఒకటేగాని, లేదా అన్ని క్వాలిఫికేషన్సున్నాగాని ఆరోడ్డు

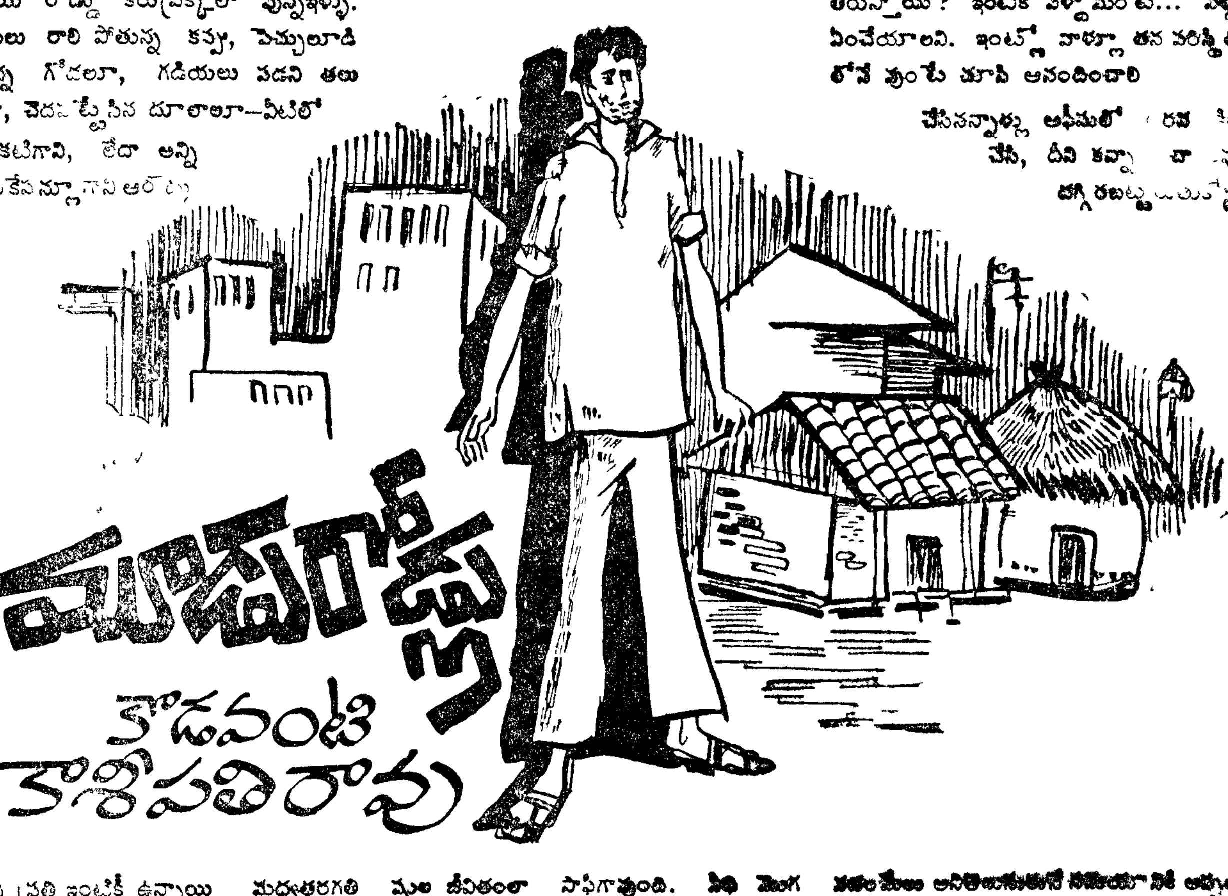

మీది ప్రతి ఇంటికీ ఉన్నాయి మధ్యతరగతి ప్రజలకి ప్రతినిధిలా వుందది అనుకున్నాడు అప్పలరాజు.

కారు హారను విన్పిస్తుంటే బీటు కానిస్టేబుల్లా యాంత్రికంగా అటు తిరిగేడు. ఈమధ్య ఎవరో కేంద్రమంత్రి వస్తున్నారంటే క్రితం సంవత్సరమే వేసినా మరోసారి మంచి కంట్రాక్టరుకిచ్చి వేయించిన తారురోడ్డు మిలమిలా మెరుస్తోంది. ఆమంత్రిగారు ఆరోడ్డంట వస్తూ వుంటే నావక్క ఏ డాలంటే నన్ను చూడాలనుకుని దణ్ణం పెట్టడానికి సిద్ధంగా ఉన్న కాబోయే మంత్రుల్లా చిరునవ్వుతో చూస్తున్నాయి ఆరోడ్డు కిటూ అటూ వున్న మేడలు. 'ఎంత సేపూ వాళ్ళలో వాళ్ళు పోటీలుపడి పెద్దాళ్ళవుదామనే గాని...' గొణుక్కుంటూ గమ్మున తలతిప్పేసేడు అప్పలరాజు.

ఎదురుగా కన్పిస్తున్నది కంకర రోడ్డయినా ఎలాంటి ఒడుదుడుకులు లేని అక్కడి మనుషుల జీవితంలా సాఫీగావుంది. పేద [illegible]దలను ఒళ్ళుమ్ము కుంటున్నా సిగ్గుపడాల్సింది మేము కాదన్నట్టు నిలబడ్డ ఆడవాళ్ళలా డాబులూ దర్పాలు లేకుండా నగ్నంగా ఉన్న ఇళ్ళున్నాయి. ఇంకా మీదికి అక్కంటూ ఈఇంటా పనిచేసి, పూళ్ళోని కుళ్ళులా ఎగిరే రోడ్డుమీది దుమ్ము తమ ఇంట్లోకి రాకుండా పేడ నీళ్ళతో కళ్ళాపిచల్లి ముగ్గులు పెట్టి ముచ్చటగా బతికే కూలివాళ్ళున్నారు.

ఈమూడు రోడ్లు కలవడం చూసి నవ్వొచ్చింది అప్పలరాజుకి. అయితే నేటి ప్రజాస్వామ్యంలో ఈమూడు తరగతుల వాళ్ళు కలిసే చోటు ఎక్కడుందన్న సందేహమూ వచ్చింది. ఎలక్షన్లొక్కటే అన్న సమాధానమూ వచ్చింది.

పొద్దుటినుండీ నోట్లోకి ఏదీ వెళ్లలేదేమో దాహంవేసి నాలుకతో నోరు తడుపుకున్నాడు. పొద్దుటినుండీ మంచినీళ్లు తాగుతునే వున్నాడు కాని అవి ఎంతకని ఆకలి దప్పులు తీరుస్తాయి? ఇంటికి వెళ్దామంటే... వెళ్ళి ఏంచేయాలని. ఇంట్లో వాళ్ళూ తన పరిస్థితి తోనే వుంటే చూపి అనందించాలి

చేసినన్నాళ్ళు ఆఫీసులో [illegible] చేసి, దీని కన్నా [illegible] దగ్గిరబట్టు [illegible] [illegible] రాజు వాళ్ళ నాన్న పక్షవాతంవచ్చి మంచాన పడ్డాడు. ఏ కోమటికొట్టు చేసినా అలాంటి స్థితిలో సాయం దొరుకుతుందేమోగాని, వాళ్ళ నాన్నకి లీవూ గ్రాంటు కాలేదు, లోను సేంక్షను కాలేదు. ఈలోగా అప్పలరాజు ఎస్సెల్సీ ముగించి ఇంట్లోవాళ్ల తలంపు తాకట్టుపెట్టి తాసీల్దారుకిచ్చిన మూటతో ఓ పెద్యాల్లు కేస్ట్ సర్టిఫికేటూ, తద్వారా ఒక ఆఫీసులో ఓమారు మూల సెక్షనులో డఫ్ఫ్ క్లావి సీటూ వచ్చింది... ముఖ్యమైన [illegible]

లన్నీ అంటిపెట్టుకున్న పెద్దాళ్లకివచ్చి, నిమ్న జాతులవాళ్ళకి 'పొలిటికల్ స్టంటు' కోసం ఎనికిరాని స్టేట్ మినిస్ట్రీలొచ్చినట్టు అప్ప డనుకున్నాడు అప్పలరాజు! తొక్కి పెట్టబడు తున్న వాళ్లనింకా తొక్కిపెడుతూనే పైకి తీసుకుంటున్నారని.

ఎన్నా చితకా, పిల్లా పీచూ ఓ ఆరు కడుపులవరకూ అప్పలరాజు జీతాన్ని తినేస్తు న్నాయి. అయినా పిగులూ తగులూ చూసు కుని కాలక్షేపం చేస్తూ తండ్రికి ఇచ్చినట్టూ ఇవ్వనట్టూ మందులు కొంటూనే వున్నాడు.

సంవత్సరం అయినా కొంచెం కూడా మెరుగుపడలేక ఏదో దారిలో పడ్డాం అని పించుకుంటున్నంతలో ఏదో స్ట్రయికు మొదలయ్యింది. ఓ నెల్నాళ్లవరకూ అక్కడా ఇక్కడా అప్పుచేసి గడిపేడు. రెండునెల్లయినా స్ట్రైకు తెగాల్లేదు. హక్కులన్నవి ఉపన్యాసాలకే పరిమితమైపోయింది. మూడో నెల కూడా జరిగిపోయింది. పోస్టాఫీసులు మూయించీ, కోర్టులు మూయించీ, రైళ్లాపి, బస్సులాపి, బంద్‌లు జరిపీ, హర్తాళ్లు జరిపితే ... ప్రజలు తిండి తినకుండా నోళ్లు మూయించీ, బతుకులార్పి, అంత్యక్రియలు జరపడమే జరిగింది కాని మీది వాళ్లు మాత్రం నిమ్మకు నీరెత్తినట్టు కూర్చున్నారు. రాజకీయవాదులు 'టగ్ ఆఫ్ వార్' ఆడుతూంటే మధ్యనున్న ముడివిక్కుల్లో ప్రజల ప్రాణాలు నలిగిపోయేంబ 'గొడ్డలి నరకటానికి కొస్తాం దమ్మా చెట్టూ, అంటే మావాడొక్కడి వాడితో వలిస్తే నరకడా' అందిట అలాగ్గుంది ఈ రాజకీయ నాటకం అనుకున్నాడు అప్పలరాజు.

స్ట్రైకు ధర్మమా అని ఎన్నడూ ఏమిటి రోగం అని అడగని హస్పిటల్ స్టాఫంతా ప్రీ క్లినిక్ పెట్టేంతర్వాత ఉదారంగా సేవ చేస్తు న్నారేమో! అప్పలరాజు తండ్రిని తీసుకు వెళ్లేడు. ఇచ్చినన్ని మందులిచ్చేరు. కొన్ని మందులు కొనమని చీటీకూడా ఇచ్చేరు. ఎలా? పది రూపాయలన్నా కావాలిప్పుడు. ఎవర్నన్నా అప్పడుగుదామంటే తనకు తెలిసిన వాళ్లంతా తనలాగే ఎన్జీవోలు. స్ట్రైకులోవున్న వాళ్లు. పెద్ద పెద్ద వ్యాపారస్తులూ, డబ్బున్నవాళ్లూ తనకెలా తెలుస్తారు? తెలిసినా అప్పెలా ఇస్తారు? ఇవ్వడానికి మందులు తీసుకు వెళ్లక పోతే పాపం ఉదయంనుంచీ తండ్రి ఎంత బాధతో గిలగిలలాడుతున్నాడో! మధ్యాహ్నం ఎండగా వుంటే ఇంటిముఖం చూడలేక పార్కులో చెట్టునీడన నడుం వాల్చేడు. మళ్లా మూడో గంటదగ్గర్నుండీ వూరంతా తిరుగుతూనే వున్నాడు అప్పలరాజు. కనుచీకటి పడుతున్న సమయానికి ఈ మూడు రోడ్ల జంక్షనుకు వచ్చి చేరేడు. కాని డబ్బు పుట్ట లేదు.

ఇప్పుడో పదిరూపాయలు సంపాదించాలి. తండ్రికి మందులు కొనగా మిగిలినదాంతో బియ్యం గింజలు కొంటే కనీసం రేపన్నా ఇంత తిండి తినొచ్చు పొద్దుటినుండి ఎన్నో అనుకున్నాడు అప్పలరాజు డబ్బుసంపాదించటానికి. సోడాలమ్మదామనుకున్నాడు. కాని రోజంతా అమ్మితే రూపాయన్నా రాదు. కూలి చేదామనుకున్నాడు ఆకలేస్తున్నా అభిమానమడ్డొచ్చింది. ఏ జేబన్నా కొట్టేద్దామా అన్న ఆలోచనకే భయం వేసింది.

అప్పటికే తన ఆకలి. ఇంట్లోవాళ్ల ఆకలి భరించలేక...అరెస్టయితే నాలుగున్నర ఇచ్చి వదిలేస్తారంటే అందరితోపాటు పికెటింగ్ చేసి అరెస్టయ్యాడు. దాంతో ఓ రోజు గడిచింది. వాళ్లాఫీసరూ, హైస్కూల్లో చదువుతున్న పిల్లలూ రిలే నిరాహారదీక్షలో కూచోడంచూసి ఓ రోజు తమ్ముణ్ణీ, చెల్లెల్నీ కూడా తనతో పాటు తీసుకు వెళ్లి రిలే నిరాహారదీక్షకూచున్నాడు...ఇంట్లో కూచున్నది శిబిరంలో కూచుంటే రెండుపార్లు నిమ్మరసమూ... దీక్ష విరమించేటప్పుడు కాఫీ టిఫిన్లూ వస్తాయని.

ఆకలితో ఇలా ఎన్నాళ్ళు గడపాలో ... ఎన్నాళ్లు ఉద్యమం సాగుతుందో దరీదాపూ కనబట్టంలేదు అప్పలరాజుకి ... తామేమైనా తండ్రికి మందు కెలాకొనటం ?

ఊరేగింపొస్తోంది.

కోరస్‌లో అంటున్న జై జై డౌన్ డౌన్ ... కావాలి... అంటున్న ముక్కలు మాత్రం తిండిలేక నీరసం మీద గుయ్ మంటున్న అప్పలరాజు చెవులకి విన్పిస్తున్నయ్. కాని తిండెక్కువైపోయి చెవుల్లో కండ బలిసిన వాళ్లకా ముక్కలు కూడా వినిపించవు. "సమ్మెలూ, సత్యాగ్రహాలూ, దీక్షలూ, జైలు శిక్షలూ ఎలక్షన్లెన్నుకున్న ప్రజాస్వామ్యపు ఎడంకాలి బొటనవేలి కింద నలుగుతుంటే ఇంత తొందరగా మీ కోరికలీ రుతయా..." అనుకున్నాడు అప్పలరాజు ప్రజాపీకాష్టి ఉద్దేశించి.

తారోడ్డు మీంచి వచ్చిన ట్యూబ్‌లైట్ల ఓ వెలుగు కిరణాన్ని ... గతుకుల రోడ్డు మీంచి వచ్చిన మామూలు బల్బుల ఇంకో కాంతి కిరణాన్ని ... కంకరరోడ్డు మండి వచ్చిన మరో చీకటి కోణాన్ని కలియబెడు తోంది మూడు రోడ్ల జంక్షను, పిండి రుబ్బుతూ మూడు పక్కల నుండి ముద్ద లోపలికి తోస్తున్న ముసలమ్మలా.

ఓ రిక్షావాడు అప్పుడే జంక్షనుకు వచ్చి

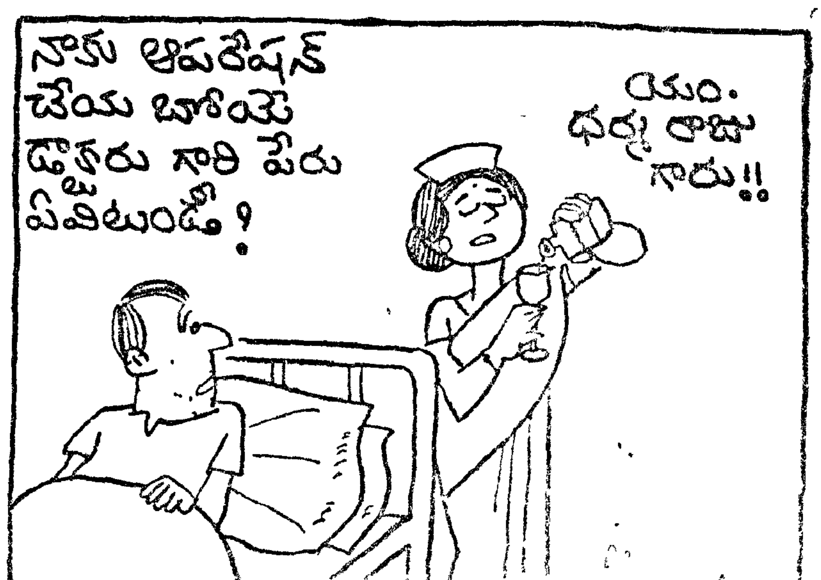

మూడు రోడ్లు

గతుకుల రోడ్డు నుండి తార్రోడ్డుకు తిరిగే మలుపులో రోడ్డువార రిక్షా పెట్టేసి బీడీ వెలిగించుకున్నాడు. కంకర రోడ్డు మలిచి గతుకుల రోడ్డుకు తిరిగే మలుపు దగ్గర ఖానా మీద కూర్చున్న అప్పలరాజు దగ్గరగా వచ్చేడు బీడీ పొగ వదులుకుంటూ.

వాణ్ణిచూసి అప్పలరాజుకి మరో అయిడియా వచ్చింది.

రిక్షా లాగితే ... ?

పగలయితే రెండున్నర, రాత్రయితే రూపాయిన్నర రిక్షాకి షావుకారి కివ్వాల్సిన అద్దె. కాని... కాని వంట్లో బలమూలేదు. పగలు నామోషీ ... రాత్రిపూట అంతగా బేరాలు రావు. తీరా తీసుకున్నాక ఒక్క బేరమూరాకపోతేతిరిగిరూపాయిన్నరిచ్చుకోవాలి.

"ఒస్తావేంటిగురూ ..." అన్నాడు రిక్షావాడు సిరగా.

ఒక్కక్షణం తలెత్తిచూసి ఇంకెవర్నో అంటున్నాడేమో అన్నట్టుగా ఊరుకున్నాడు అప్పలరాజు. "నిన్నేగురూ ... ఒస్తావేంటి... మంచి గుంటున్నాది..." అన్నాడు రిక్షావాడు మరి బీడీ ఎగరేసి పెదాల్తో పట్టుకుని ఏదో సినిమాలో లాగ.

అప్పటికీ పలకలేదు అప్పలరాజు. ఇంతలో సిల్కులాల్చీ వేసుకుని పూలరంగడిలావస్తున్న వాణ్ణిచూసి బీడీ పారేసి అతనిపక్క వెళ్లేడు రిక్షావాడు.

"ఏవన్నా కొత్తసరుకొచ్చిందేంట్రా రంగమ్మ డిపోకి?" అనడుగుతున్నాడు. ఆ పూలరంగడు.

"రాజమండ్రీ నుండి ఓ గుంటనెత్తెచ్చింది బాబూ...కుదిర్చిమన్నారేటి ?" అనడిగేడు రిక్షావాడు. "దానికిరవై ...వాకైదూనుబాబూ..."

"కొత్తదేనా?" అనుమానంగా చూస్తూ అడిగేడు పూలరంగడు.

"మరేటి ? నా స్మీసుకెల్తే రంగమ్మ పిక్కోడు రేటే సెప్తాది...ఉంకోరికైతే పాతిక్కి తగ్గదు కొత్తసరకు" అంటూ రిక్షా దగ్గిరకు పరిగెత్తుకెళ్లి తీసుకొచ్చేడు.

అప్పలరాజులేచి నిలబడ్డాడు. రెండడుగులు ముందుకువేసి చూసేడు.

కంకర్రోడ్డు మొదట్లోఉన్న ఇంటిముందు రిక్షా ఆగింది. ఇక్కడనుండి ఇక్కడికి రిక్షా ఎందుకని అప్పలరాజు ఆశ్చర్యపోయేడుగాని రిక్షావాణ్ణిగాని, పూలరంగణ్ణికాని అడిగితే పసివాణ్ణిచూసి నవ్వినట్లు నవ్వేస్తారు ఆపూలరంగడు ఆ ఇంట్లోకి, రిక్షావాడు ఈలేసుకుంటూ అప్పలరాజు ముందునుండే వూళ్లోకి వెళ్లిపోయేరు.

నిట్టూర్చి మళ్ళీ ఖానామీదికెళ్లి కూర్చున్నాడు అప్పలరాజు.

పూలరంగడు తిరిగి వచ్చేస్తూంటే... "టైమెంతయ్యిందండీ..." అనడిగేడు అప్పలరాజు. చేతులమీదినుండి చొక్కా తొలగించుకొని కళ్లదగ్గిరగా వాచీ పెట్టుకుచూచి "పదకొండు" అని వెళ్లిపోయేడు

గతుకులరోడ్డుమీది లైట్లు ఆర్పేసేడు గవర్నమెంటువాడు అదే గవర్నమెంటు వాడికి తార్రోడ్డు మీది ట్యూబ్లైటు ఆర్పడం మాటకేం మార్చడానిక్కూడాదమ్ములుండవు.

మూడురోడ్ల జంక్షను ఒక్కతార్రోడ్డు మీంచి వచ్చే వెలుగుమీద ఆధారపడిపోయింది— నాలుగు పాదాలమీద నడిచేదల్లా ఒక్కపాదం కుంటుతున్న ధర్మదేవతలాగ

తార్రోడ్డు మీదినుండి నెమ్మదిగా నడుచుకుంటూ టెర్లిన్ ఫేంటూ, టెర్లిన్ షర్టూ వేసుకుని మిఠాయి కిళ్లీ నములుకుంటూ జంక్షను చేరేడు ఓ వ్యక్తి

ఖానామీద గోధుమ రంగులోకి దిగిన తెల్ల ఫేంటుతో రెండు చేతులూ వెనక్కువాల్చి నీరసంగాకూర్చున్న అప్పలరాజుదగ్గిరకివచ్చేడు.

"కొత్త సరుకేవన్నా వచ్చిందేవిటి ?" అనడిగేడావ్యక్తి బెదురు బెదురుగా తార్రోడ్డు వంకా, గతుకుల రోడ్డువంకా చూస్తూ.

మాటాడలేదు అప్పలరాజు

"నిన్నే." అని గట్టిగా అన్నాడు మళ్ళీ. తెల్లబోయి చూసేడు అప్పలరాజు. "ఓహో ..." అని జేబులోంచి ఓ పదిరూపాయల నోటు తీసి "ఇందా ... ఇదుంచు ..పాతిక రూపాయలన్నా ఫర్వాలేదు. కాని కొత్త సరుకు కావాలి" అన్నాడతను.

నాన్న జబ్బూ, కొనవలసిన మందులూ ఆ నోటులో కనిపించేయి ... అప్పలరాజుకి. కాని తన గౌరవనీయమైన సర్కారు వారి నౌఖరీమాత్రంసహజంగానేఅతనికిగుర్తురాలేదు

అది తీసుకుని జేబులో పెట్టుకుని అతన్ని రంగమ్మ డిపోలో వదిలిపెట్టి తిరిగి మూడు రోడ్ల జంక్షనుకు వచ్చేడు.

కడుపు మండిన బీదవాడి విచక్షణని ఎరగా తీసుకున్న ఆకలిలా, ఎర్రని ఆకలి మంటల్ని నల్లని అవినీతి చేతుల్తో కప్పేస్తున్న చీకటిలా, అన్యాయాలకు గురవుతున్న అనాథలా జంక్షను దీనంగా అలానేవుంది.

విశేషం

శ్రీ యల్. కాంత్, డి. డి. ధర్

కష్టార్జితగ రెండుకళ్లు
వార్తాపత్రికలోని
వాంటెడ్ కాలమును
పదే పదే [illegible]
వాటితోషం కాదు.
ఎందుకంటే
కోటివిద్యలు— కూటికొరకే
అన్న వ్యాఖ్య యెప్పుడో
ఆలింగనము చేసుకుంది.
యూనివర్శిటీ ప్రాడక్టును
అందుకే ఎంప్లాయిమెంటు సెల్
ప్రతి వేకెన్సీకి దరఖాస్తు
పెట్టటం జన్మహక్కు
ప్రముఖం వారసత్వం
అందుకే
బలహీనతకు స్వస్తి చెప్పి
ముందుకు వచ్చి
మూడవ ఇంటర్వ్యూలో
మువ్వది ప్రశ్నలు
చిత్తి చెండాడినా
మరి మూడు ప్రశ్నలకు
బదులిడ మన్నారు.

అతను నిరుద్యోగి కొకలత
అడిగారందుకే కాంప్లికేటెడ్ ప్రశ్న
"ఉత్తరమా ! దక్షిణమా !"
కాని ముందు వెనుక మాత్రము
తూర్పు పడమరలు
వేసిన ప్రశ్న ఒక ఫజిల్లై
పీక నులిపేసింది.
ఇంటర్వ్యూ ఓవర్
గంటలు నిముషాలుగా
నిముషములు సెకండ్లుగా
పరుగెడుతుంటాయి.
తానొకటి తలిస్తే
దైవమొకటి యెంచె అనేది
ఆర్యోక్తి సత్యం— నిత్యం
"ఉత్తరం— దక్షిణం"
"దక్షిణం— ఉత్తరం"
అని కించ పరచటం
నిరుద్యోగ జాతినిత్యం
వహించటమే !
కాని ఇంక
నిరుద్యోగి నేగా !